

for tolkningen af de øvrige artikler i konventionen. Efter artikel 3 skal konventionsstaterne påtage sig at sikre barnet den beskyttelse og omsorg, der er nødvendig for dets trivsel, og staten skal i den forbindelse iværksætte de nødvendige foranstaltninger for at opfylde denne forpligtelse.

Efter artikel 9 skal konventionsstaterne sikre, at barnet ikke adskilles fra sine forældre mod deres vilje, medmindre en adskillelse er nødvendig af hensyn til barnets tarv. Barnet skal også sikres en ret til at opretholde regelmæssig personlig forbindelse og direkte kontakt med begge forældre, medmindre det strider mod barnets tarv. Efter bestemmelsen skal alle interesserede parter have mulighed for at deltage i sagsbehandlingen og fremføre deres synspunkter.

Efter artikel 12 har barnet ret til at give udtryk for sin mening og krav på, at denne mening tillægges passende vægt i overensstemmelse med dets alder og modenhed.

Efter artikel 20 har staten pligt til at sørge for særlig beskyttelse af et barn, der midlertidigt eller konstant er afskåret fra sine familiemæssige omgivelser. En sådan særlig beskyttelse kan blandt andet omfatte anbringelse i pleje, adoption eller eventuelt anbringelse i passende børneinstitution. Ved overvejelsen af mulige løsninger skal der tages tilbørligt hensyn til ønskeligheden af sammenhæng i barnets opvækst og til barnets etniske, religiøse, kulturelle og sproglige baggrund. Endvidere følger det af artikel 21, at blandt andet stater, der anerkender og/eller tillader adoption, skal sikre, at barnets tarv skal være af alt afgørende betydning.

Efter Menneskerettighedskonventionens artikel 8, stk. 1, er adoption uden samtykke et indgreb i retten til familieliv. Efter samme artikels stk. 2 kan indgrebet dog være berettiget, hvis det sker i overensstemmelse med loven og eksempelvis er nødvendigt til varetagelse af nærmere bestemte anerkendelsesværdige formål, herunder for at beskytte andres rettigheder og friheder.

Ifølge Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis skal adoptioner, som gennemføres uden samtykke, således have hjemmel i loven, ligesom der stilles en række krav til lovens formulering i forhold til præcision og forudsigelighed. Hvis loven tildeler myndighederne et skøn, skal skønnets rækkevidde og måden, hvorpå det skal udøves, være angivet med en sådan klarhed, at der sikres tilstrækkelig forudsigelighed i afgørelsen. Myndighedernes skønsmargin indskrænkes i takt med, at intensiteten i indgrebet i retten til familieliv øges.

Staterne har som udgangspunkt en bred skønsmargin ved vurderingen af, om det er nødvendigt at fjerne

børn fra hjemmet, mens Domstolen foretager en mere indgående prøvelse, når det drejer sig om yderligere begrænsninger i retten til familieliv og ved vurderingen af retssikkerhedsgarantier, der har til formål at sikre forældrenes og barnets ret til familieliv.

Domstolen har udtalt, at artikel 8 indebærer, at der skal foretages en rimelig afvejning mellem barnets interesse i at forblive i pleje og forældrenes ønske om genforening. I den forbindelse skal der lægges særlig vægt på, hvad der er bedst for barnet, hvilket i nogle tilfælde kan veje tungere end hensynet til forældrene. Der skal i alle tilfælde foretages en konkret bedømmelse af de aktuelle forhold og det berørte barns interesser.

Ved tvangsindgreb påser Domstolen, at myndighederne har haft et relevant og tilstrækkeligt grundlag for at træffe afgørelse. Der skal således blandt andet indhentes de nødvendige lægelige og psykologiske vurderinger og rapporter om familiens og barnets situation. Myndighederne har i den forbindelse også pligt til at sikre, at forældre (og barn, hvis dets alder og modenhed tilsiger det) inddrages i beslutningsprocessen. Dette krav bliver større, jo mere indgribende afgørelsen er.

I relation til tvangsfjernelse har Domstolen i flere sager udtalt, at fjernelse af et barn fra forældrene lige efter fødslen er særligt indgribende.

Domstolen er i øvrigt opmærksom på, om myndighederne har behandlet sagen inden for rimelig tid. En langvarig sagsbehandling kan have den effekt, at relationen mellem barn og forældre svækkes eller afskæres, mens barnet samtidig opbygger en relation til nye omsorgspersoner, som utilsigtet kommer til at veje tungere end relationen til forældrene.

#### *2.4. Retssikkerhedsudvalgets generelle overvejelser*

Retssikkerhedsudvalget har i sin betænkning anvendt begrebet tvangsadoption om adoption uden samtykke.

Retssikkerhedsudvalget har anført, at der kan være behov for tvangsadoption i andre situationer end dem, som praksis i dag giver mulighed for. Dette skal ses i sammenhæng med udvalgets forslag til ændring af reglerne om anbringelse af børn og unge, hvor hensynet til kontinuitet i barnets liv og barnets tilknytning til anbringelsesstedet skal spille en større rolle, end tilfældet er i dag.

Udvalget peger på to situationer, hvor der kan være behov for at gøre det muligt at gennemføre tvangsadoptioner. Dels kan der være behov for at kunne gennemføre tvangsadoption af børn under 1 år, og dels kan der være behov for at kunne gennemføre tvangs-